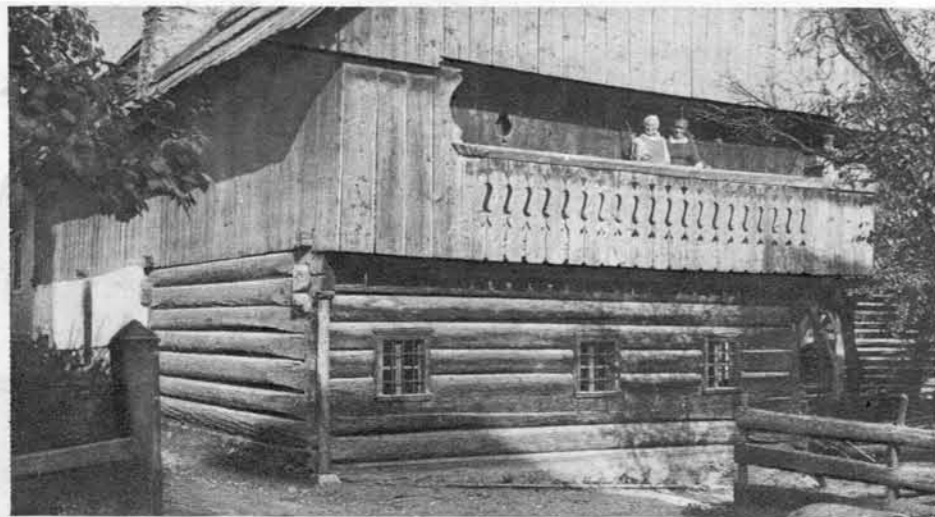

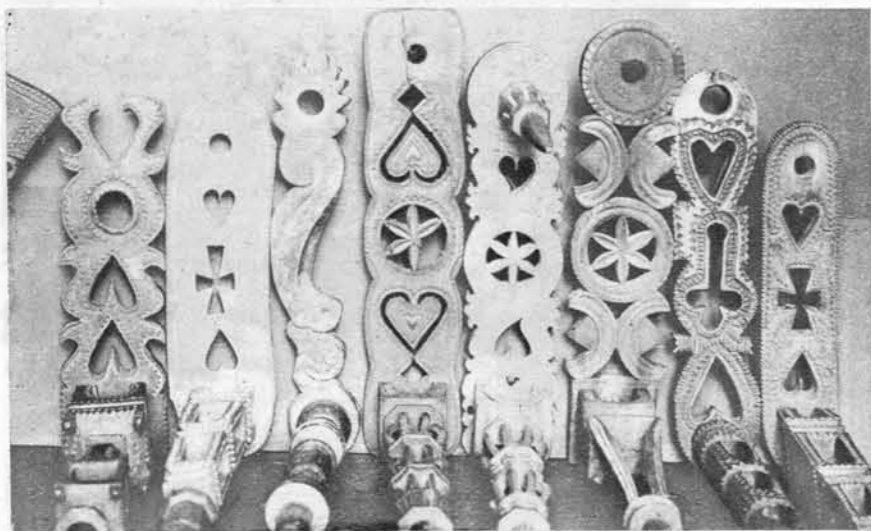
Naša slovenska ljudska umetnost: Bohinj

Spodaj: Bohinjska dekljiška noša.

Spodaj: Bohinjska noša pred 100 leti.

Lesena hiša iz Češnjice v Bohinju. — Spodaj: rezljane koželi iz 17. in 18. stoletja.

Na desni: Skrinja.

Na levi: Znamenje iz Bohinja.

Spodaj: Gorenjska peča.

Freska v Stari Fužini iz l. 1790.

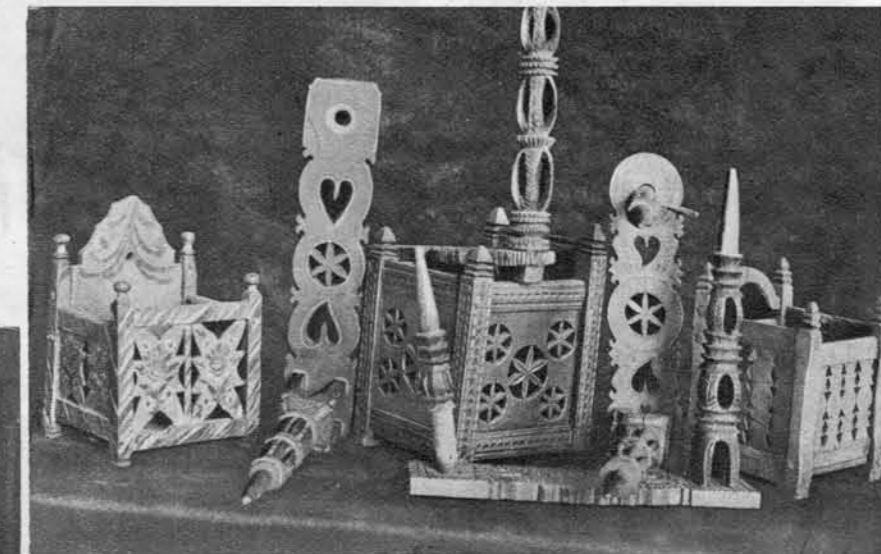
Naš lepi Bohinj je še eden izmed redkih preostalih otočkov, ki so ohranili še danes svojo originalno slovensko-alpsko značilnost v ljudski umetnosti. Bodisi, da je tam ljudstvo bolj konservativno, da se bolj drži starih navad in starega okusa, bodisi da je Bohinj že po svoji zemljepisni legi nekako odločen od vplivov večjih mest in njih civilizatoričnega diha, ki kakor slana mori vse preostaline iz časov živega folklorja — Bohinj ima še marsikaj pokazati, pa ne bo imel dolgo, kajti čedalje bolj ga preplavlja tujski promet in v nekaj letih bo tam nemara že drugače.

Bilo bi pa prav lepo, če bi Slovenci nekaj ukrenili v svrhu, da se nam naša gorenjska švica ohrani takšna kakršna je. Velikega pomena za tujski promet bi to bilo. Škoda. Bohinjci to prav malo razumejo. Skoro vse lepe stare freske na hišah so že prebelili, danes je vsakogar sram staviti stavbo hiše in hleva po starem in za pravo bohinjko nošo mladi svet skoro več ne ve, kakšna da je je bila. Zbiralci narodnega blaga so se bili že večkrat vsuli v tiste kraje in za slepo ceno pokupili lepe skrinje in pohištvo, kar ga imajo alpski Slovenci.

Toda še stoje hiše ponosnih in smelih proporcij s svojimi značilnimi ganki in linami v podstrešju, kjer je izba, še kažejo v svojem dekorju srca, križe, kelihe — same religiozne simbole, priča vernosti našega kmečkega ljud-

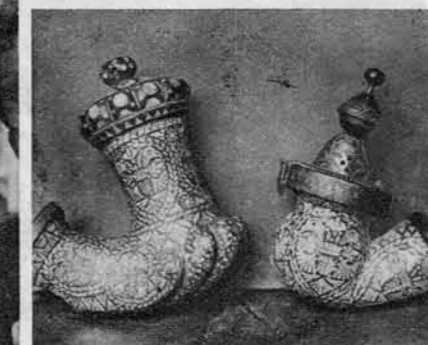
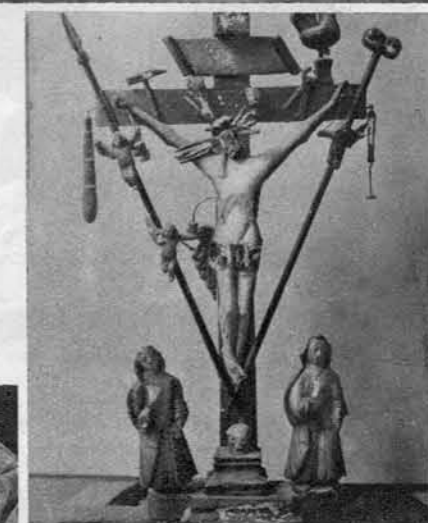
Bohinjska hiša. — Spodaj: Bohinjski žličniki in koželi.

Na levi: Bohinjski stoli.

Na desni: Križani, delo gorenjskega kmetijskega rezbarja iz 18. stoletja.

Spodaj: »Roža« z blejskega kmetijskega kožuha.

Gorjuška čedra in vivček z orli iz biserne matice.

stva. Iz paža ven gleda dira, da se na njej suši proso, okna so še po starem narejena, iz zelenega kamna in imajo spiralo zvite gavtre v njih, da bi se jih še naš Plečnik vračeval. Ena naših slik kaže bohinjko nošo pred sto leti, druga pa moderno Bohinjko z njeno zlatobrokatno zavijačo, črnozametnim trakom okrog čela, v »jošpeklu«, s pisano ruto okrog vratu in s tradicionalnim dekljiškim belim »fertahom«. Druga slika kaže »rožo« na bohinjsem moškem kožuhu, nadaljnja bogato vezen velikonočni prt s svetim monogramom v sredi in z letnico 1855, nadaljnja dva lepa primerca vezenim s križno tehniko, ki prikazuje stiliziran gorenjski nagelj, nadaljnja zelo umetno vezen »krancelj« iz bohinjske peče. Uvezeno so nageljni, vrtnice, žito, grozdje, šmarnice. Zopet druga slika kaže lepo pisano poslikano bohinjko skrinjo za nevestino balo, dalje vidite zbirko bohinjkih žličnikov in koželi od kolovratov, vse lepo rezljano in često pobarvano, vidite leseno znamenje s Križanim, delo bohinjkega kmečkega umetnika, znamenite gorjuške čedre, vdlane z biserno matico z motivi dvo-glavega orla, fresko Kamenjanja sv. Štefana iz l. 1790 (Stara Fužina) — kdo bi mogel na pičlih dveh straneh s slikami prikazati vse oblikovno in barvno bogastvo našega, zelo dekorativno mislečega Bohinjca!

Naj bo zaenkrat dovolj. Drugič še kaj in še od drugod. Dr. V.